54 PAGES

פסח נומער

54 זייטן

זון אויפגאנג — 5.48.
זון אונטערגאנג — 7.13.

ווערטער:
אממייסטן קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס אידישע וואָרט

THE GATEWAY OF THE WEST

THE ISRAELITE PRESS

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאָג

Vol. 20, No. 73. Winnipeg, Friday April 11, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און יום טוב. פרייטאג יג׳ ניסן, תר״ץ.

אראבישע דעלעגאציע, ניט אָנגענומען רעגירונגס אָנבאָטן

נאשאשיבי דערציילט וועגן דעלעגאציעס אינטערווייו מיט פרע־מיער מאקדאָנאלד און מיט לארד פעספילד

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאָנדאָן, אפר. 11 (איטא). אזמי נאר שאשיבי, מעיאר פון ירושלים, וועלכער איז א מיטגליד פון דער אראבישער דע־לעגאציע וואס געפינט זיך דא, האט אין אן אינטערווייו דערציילט וועגן דעם שמוד עס וואס די דעלעגאציע האט געהאט מיט פרעמיער מעקדאָנאלד און מיט׳ן קאָלאָ־ניאל מיניסטער, לארד פעספילד.

די דעלעגאציע, דערציילט ער, האט פארלאנגט דעם אפשטעל פון דער אידי־שער אימיגראציע, דעם פארבאָט צו פאר־קויפן לאנד צו אידן און א פארלאמענט, זי האט אויך געפאָדערט פאר פאלעסטי־נע דעם זעלבן סטאטוס, וואס עבר־הירדן און איראק האבן געקראָגן.

לארד פעספילד האט דער דעלעגאציע אָנגעבאָטן אן "אראבישע אגענטור", ענ־לאָך צו דער אידישער, וואס די דעלעגאָ־ציע האט ניט געוואָלט אָננעמען. לארד פעספילד האט זיי דאן אָנגעבאָטן א גע־זעצגעבערישן ראט, וואס זאָל באשטיין פון צען אראבער, פינף אידן און פינף ענגלישע, אונטער דער פארזיצערשאפט פון דעם היי קאמישאָנער, וואס די דעלע־ציע האט אויף ניט געוואָלט אָננעמען.

נוירסעס פון ירושלימער שפי־טאָל ארויס אין סטרייק

ירושלים, אפר. 11 (איטא). — אלע 14 נוירסעס פונ׳ם שערי־צדק שפיטאל אין ירושלים, וואס ווערט געשטיצט פון דער פראנקפורטער קהלה, זיינען ארויס אין סטרייק צוליב א קאָנפליקט מיט׳ן די־רעקטאָר, דר. וואלאק, וועלכער האט זיי פארבאָטן צו פארלאָזן דעם שפיטאל צו באזוכן זייערע פריינט, אפילו ווען זיי זיינען פריי.

דער סכסוך האלט שוין אָן א ליינגערע צייט. די ארויסמישונג פונ׳ם דאָקטוירים האט אין דער דאן ארבעטער ראט האט ניט געווירקט אויף דעם דירעקטאָר.

קאמף צווישן "הסתד־רות" און "ברית טרומ־פלדאָר" ארבעטער

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, אפר. 11 (איטא). — דער קאמף צווישן די הסתדרות ארבעטער און די ברית טרומפלדאָר ארבעטער האט אנ־גענומען ערנסטע פארמען אין כפר־סבא. בעת די הסתדרות ארבעטער האבן גע־פרואווט נעכטן צוריקהאלטן די ברית־טרומפלדור׳ניקעס פון דער ארבעט, זיי־נען דריי פון זיי ארעסטירט געווארן, איינשליסנדיק דעם סעקרעטאר פונ׳ם אר־בעטער־ראט פון כפר־סבא.

שפעטער האבן א צאָל הסתדרות אר־בעטער אטאקירט פופצן ברית־טרומפל־דור׳ניקעס וואס האבן געארבעט אין אן אראנזשן גארטן און האבן זיי צע׳מ׳מית׳ם. צוויי פון זיי, פארוואונדעטע, זיינען אפ־געפירט געווארן קיין תל־אביב.

קאלגארי מאכט קבלת פנים פאר הירשביינען מאָנטאָג, אפר. 14טן

קאלגארי. — א ווארימער קבלת פנים ווערט דא צוגעגרייט פאר אונזער חשוב׳ן דיכטער פרץ הירשביין, אין זיין פרוי אסתר שומיאטשער, געווען אייגוואר־נערן פון קאלגארי, וועלכע קומען צוריק פון א פינף־יאריקער רייזע ארום דער וועלט.

דער קבלת־פנים ווערט דורכגעפירט אין פרץ זאל דעם מאָנטאָג, אפריל 14טן, 8 אוונט. א שיינע מוזיקאלישע פראָגראם איז צוגעגרייט, און באגריסונגען וועלן געהאלטן ווערן פון פארשטייער פון פאר־שיידענע ארגאניזאציעס. פרץ הירשביין וועט ביי דער געלעגנהייט אָפּגעבן א גרוס פון גאר דער וועלט.

דער קבלת־פנים, ווערט אראנזשירט פון א קאָמיטעט אין וועלכן פון זיינען פאר־טראטן די פרץ־שול־געזעלשאפט, דער מו־טער־פאראיין און די אידישע קולטור גע־זעלשאפט.

מערב קאנאדער פריירים נויטיקן זיך דרינגענד אין רעגנס

לויט די אינפארמאציעס וואס די "קע־נעדיען פרעס" האט צוזאמענגעקליבן און פארעפנטלאכט, זיינען רעגנס איצט א דרינגענדיקע נויטווענדיקייט פאר די ווייץ פארמערס. דער טרוקענער הארבסט דאס יאר הויבט זיך אָן שטארק פילן אויפ׳ן באָדן. דער אויבערשטער שיכט פונ׳ם באָ־דען איז צו טרוקן, כאָטש די אונטערשטע שיכטן האבן געגען פייכטקייט און קאָנען נאָך פאר א געוויסער צייט אויסשיידן אן ערנסטע לאָנע.

באריכטן פון פארשיידענע טיילן פון דער וועסט לויטן, אז פארמערס פאנגען שוין אָן זייען. די פעלד ארבעטן זיינען אבער נאָך ניט אלגעמיין, און באזונדערס אין סאסקאטשעוואן איז נאָך דערווייל דער ווייניק געטאָן געווארן אין דער הינ־זיכט.

עס זעט אויס, לויט די דערווייליקע באריכטן פון דער "קענעדיען פרעס", אז דער שטח פארזייט מיט ווייץ וועט דאס יאר זיין אן ערך דער זעלבער, וואס לעצטן יאר, כאָטש דערווייל קאָן מען נאָך וועגן דעם ניט ריידן מיט זיכערקייט.

די געפונענע פינף באָמבעס אין ירושלים זיינען געווען אלטע און ניט אויסגעפערטיקטע

ירושלים, אפר. 10 (איטא). — דער הויפט פון דער ירושלים׳ער פאָליציי האט אין א דערקלערונג צו דער "אידישער טע־לעגראפ אגענטור", געזאָגט, אז די פינף באָמבעס וואס זיינען געפונען געווארן אין נארטן פון "נעטהסעמעין", זיינען געווען אלטע און ניט אויסגעפערטיקטע. זיי זיי־נען געפונען געווארן נאָך מיט צען טעג צור־ריק אין די פאָליציי האט דער זאָך ניט געשענקט קיין גרויס אויפמערקזאמקייט.

מאָרד אין אויסגלייך איז טיילוויין דערגרייכט געוואָרן וועגן אלטע צא־רישע חובות צו ענגלאנד

לאָנדאָן, אפריל, 11.— קומענדיקע וואָך וועט פון דאגען אָפּגעשיקט ווערן קיין מאסקווע דער פראָיעקט פונ׳ם נייעם האנדלס אָפּמאך, פאר דער גוטהייסונג פון דער סאָוועט רעגירונג. צווישן אנ־דערש, באריכטעט דער "דייליי עקספרעס" אנטהאלט דער אָפּמאך א פונקט וועגן דעם אויסגלייך פון די אלטע צארישע חו־בות צו ענגלאנד, וועלכער איז אָבער אנ־נעצייכנט דערווייל בלויז אין אלגעמיינע ליניעס.

ווען דער אָפּמאך וועט ראטיפיצירט ווערן, דאן וועט די סאָוועט רעגירונג אוועקזעצן אין לאָנדאָן ווי איר האנדלס פארטרעטער דעם געוועזענעם הויפט פונם פאָרטרעטער דעם געוועזענעם הויפט פונם "אמטארג", דער סאָוועטישער האנדלס דעלעגאציע אין ניו־יארק, סאול בראָן.

נייע באריכטן וועגן פויערשע אומרוען אין אוקראינע

ווין, אפר. 11.— קלאנגען קומען אהער אָן וועגן פויערס אויפשטאנד אין אוק־ארמייער און פרומע קריסטן אין מיראס־פאל, וועלכע זאָל האבן אויסגעבראָכן נאָכדעם ווי די רויטע ארמייער האבן אריינגעהאלפן די אטעאיסטן צו פאר־בלאָקירן דעם וועג פאר די קריסטן אין קיריך.

עס ווערט אויך באריכטעט, אז צוויי סאָוועטישע קרינגס־שיפן זיינען די טעג דורכגעבאנגען די דארדאנעלן אין דער ריכטונג פון שוואָרצן ים.

אין פארבינדונג מיט דעם ווערט ווייי־טער באריכטעט, אז דער בריטישער אד־מיראל הענדערסאָן איז אָנגעקומען קיין בוקארעסט צו דיסקוטירן מיט דער רומע־נישער רעגירונג פלענער וועגן עטאבלירן א פלאָטן באזע אויפ׳ן שוואָרצן ים, אין עינטפער אויף דער פארשטארקונג פון דעם סאָוועטישן פלאָט אויף דעם ים.

רעדאקטאָר פון ענגלישער ציי־טונג לויבט דעם מחבר פון "קעלאָג אָפּמאך"

לאָנדאָן, אפר. 10 (איטא). — אין א ספעציעלן ארטיקל וועגן דער לאָנדאָנער פלאָטן קאָנפערענץ, וואס איז פארשפנט־לאכט געווארן אן אויסגאבע פון דער ענג־לישער צייטונג "אבזערוואר", לויבט דער רעדאקטאָר פון דער צייטונג, דיישמס לר־אי גארווין, דעם מחבר פון דעם "קעלאָג אָפּמאך", דעם אידישן אדוואָקאָט פון שי־אקגא, ס. לעווינסאָן. גארווין, שרייבט, אז "לעווינסאָן איז א וואונדערבארער מענש"

אויסשטעלונג פון קאָ־אָפּעראטיוו "ביכער"

די אויפמערקזאמקייט פון די וואס האָ־בען באזוכט פרץ הירשביין׳ס לעקציע לעצטן מיטוואָך אין פרץ־זאָל, איז צוגע־צויגן געווארן פון א רייכער אויסשטעלונג פון ביכער, אונטער אויפזיכט פון יוסף לעוו, פארטרעטער פונ׳ם קאָאָפּעראטיוו "ביכער", וועלכער געפינט זיך איצט אין ווינניפעג.

אין דעם דאזיקן קאָאָפּעראטיוו, זיינען פאראייניקט פאקטיש אלע אידישע פאר־לאָגן. די ביכער זיינען פראכטפול ארויס־געגעבן, און יעעס בוך קאָן זיין א צירונג פאר דער אידישער הויז. די אויסגאבן שליסן אין סיי די קלאסישע ווערק פון דער אידישער ליטעראטור, סיי די ווערק פון די מאָדערנע אידישע שרייבער.

די ביכער ווערן פארקויפט אויף צור־נעגנלאכע פרייזן און גוטע באדינונגען. פון אלע ליבהאבער פונ׳ם אידישן בוך ווערט דערוואָרטעט, אז זיי זאָלן זיך איינשאפן ביכער פון די פארלאָגן, און אז דערמעגלאכן זיי אָנצוגיין ווייטער מיט זייער גוטער ארבעט פאר דער פארשפרייטונג פון דער אידישער ליטע־ראטור.

פראָפאָרציאָנעלע וואלן וועלן איינגע־פירט ווערן אין קאנאדער שטעט

אטאווא, אפר. 11. — עס ווערט דא באקאנט, אז נאָך די איסטער וואקאציעס וועט די רעגירונג ארויסנעמען אין הויז אן אמענדמענט צום וואל געזעץ, לויט וועלכן פראָפאָרציאָנעלע פארטרעטער־שאפט וועט איינגעפירט ווערן אין אלע שטעט פון דער דאמיניאָן, וואס קלייבן אויס צוויי אדער מער דעפוטאטן אין פארלאמענט.

די רעגירונג האט נאָך דערווייל ניט בדעה איינצופירן דעם פארצוג צעטל אין די קלענערע וואל־קרייזן, וואס קלייבן אויס צו איין דעפוטאט. ווען דער נייער סיסטעם וועט זיך אָבער אין די קומענדי־קע וואלן ארויסצייגן צו זיין צופרידנשטע־לענד, וועט אזא רעפארם מסתמא פאר־געשלאָגן ווערן פאר דעם נייעם פארלאַ־מענט.

עס ווערט פארשטאנען, אז די קאָנסער־וואטיוון וועלן שטארק באקעמפן דעם פארשלאג. אונטער דעם סיסטעם פון פראָ־

באריכט אז אויסגלייך איז טיילוויין דערגרייכט געוואָרן וועגן אלטע צא־רישע חובות צו ענגלאנד

לאָנדאָן, אפריל, 11.— קומענדיקע וואָך וועט פון דאגען אָפּגעשיקט ווערן קיין מאסקווע דער פראָיעקט פונ׳ם נייעם האנדלס אָפּמאך, פאר דער גוטהייסונג פון דער סאָוועט רעגירונג. צווישן אנ־דערש, באריכטעט דער "דייליי עקספרעס" אנטהאלט דער אָפּמאך א פונקט וועגן דעם אויסגלייך פון די אלטע צארישע חו־בות צו ענגלאנד, וועלכער איז אָבער אנ־נעצייכנט דערווייל בלויז אין אלגעמיינע ליניעס.

ווען דער אָפּמאך וועט ראטיפיצירט ווערן, דאן וועט די סאָוועט רעגירונג אוועקזעצן אין לאָנדאָן ווי איר האנדלס פארטרעטער דעם געוועזענעם הויפט פונם "אמטארג", דער סאָוועטישער האנדלס דעלעגאציע אין ניו־יארק, סאול בראָן.

נייע באריכטן וועגן פויערשע אומרוען אין אוקראינע

ווין, אפר. 11.— קלאנגען קומען אהער אָן וועגן פויערס אויפשטאנד אין אוק־ארמייער און פרומע קריסטן אין מיראס־פאל, וועלכע זאָל האבן אויסגעבראָכן נאָכדעם ווי די רויטע ארמייער האבן אריינגעהאלפן די אטעאיסטן צו פאר־בלאָקירן דעם וועג פאר די קריסטן אין קירך.

עס ווערט אויך באריכטעט, אז צוויי סאָוועטישע קרינגס־שיפן זיינען די טעג דורכגעבאנגען די דארדאנעלן אין דער ריכטונג פון שוואָרצן ים.

אין פארבינדונג מיט דעם ווערט ווייי־טער באריכטעט, אז דער בריטישער אד־מיראל הענדערסאָן איז אָנגעקומען קיין בוקארעסט צו דיסקוטירן מיט דער רומע־נישער רעגירונג פלענער וועגן עטאבלירן א פלאָטן באזע אויפ׳ן שוואָרצן ים, אין עינטפער אויף דער פארשטארקונג פון דעם סאָוועטישן פלאָט אויף דעם ים.

רומענישע פרינצעסן באזוכט ארץ־ישראל

בוקארעסט, אפריל 11.— עס ווערט דא אנאנסירט, אז די קעניגין אלמנה מערי קומט באלד צוריק פון עגיפטן, וואו זי האט געמאכט א רייזע מיט איר טאָכטער איליאנא. די פרינצעסן איז אָבער פאר־בליבן אין קאירא און וועט באזוכן דאס הייליקע לאנד אין דער פסח וואָך מיט דעם רומענישן געזאנדטען אין עגיפטן.

ירושלים, אפר. 11 — דא ווערט באָ־ריכטעט, אז פרינצעסן איליאנא פון רו־מעניע איז אהער אָנגעקומען אינקאגניטא.

מאָרד אין אויסגלייך איז טיילוויין דערגרייכט געוואָרן וועגן אלטע צא־רישע חובות צו ענגלאנד

לאָנדאָן, אפריל, 11.— קומענדיקע וואָך וועט פון דאגען אָפּגעשיקט ווערן קיין מאסקווע דער פראָיעקט פונ׳ם נייעם האנדלס אָפּמאך, פאר דער גוטהייסונג פון דער סאָוועט רעגירונג. צווישן אנ־דערש, באריכטעט דער "דייליי עקספרעס" אנטהאלט דער אָפּמאך א פונקט וועגן דעם אויסגלייך פון די אלטע צארישע חו־בות צו ענגלאנד, וועלכער איז אָבער אנ־נעצייכנט דערווייל בלויז אין אלגעמיינע ליניעס.

ווען דער אָפּמאך וועט ראטיפיצירט ווערן, דאן וועט די סאָוועט רעגירונג אוועקזעצן אין לאָנדאָן ווי איר האנדלס פארטרעטער דעם געוועזענעם הויפט פונם "אמטארג", דער סאָוועטישער האנדלס דעלעגאציע אין ניו־יארק, סאול בראָן.

אין די שולן

דעם שבת הגדול וועלן ריידן:

רבי זילבערשטיין, 5 נ. מ. אין תפארת ישראל שול (ערשטן טאג פסח, 5.30 נ. מ., אין עטרת־ישראל שול).

רבי הורוויץ, 5.30 נ. מ., אין כנסת־ישראל שול.

רבי רובינשטיין, 5 נ. מ., אין אשכנזי שול.

דער קאָמיטעט פון עטרת־ישראל שול בעט אונז מעלדן, אז חזן א. שטיינבערג וועט דאָרטן דאוונען די ערשטע צוויי טעג פסח, און איינטרים אין פריי.

נעזעלשאפטלאכער קאלענדאר

מאָנטאָג, אפר. 14

זאמלונג פון בני־יעקב פרי לאאן, 7.30 אוונט, אין נייער ת"ת.

דינסטאָג, אפריל 15

יערלאכער פסח טיי פון מוטער פאראיין פון פרץ שול ביי מרס. מ. נייטנסאָן, 335 סט. דזשאנס עווע., 3 ביז שפעט.

25־סעאָנס־טיי פון ליידיס אקז. פון כנסת ישראל שול ביי מרס. רעזניק, 402 באיד עווע., 2.30 ביז שפעט.

"סילווער טי" אין מושב זקנים, 2 ביז 9 אוונט.

אלגעמיין. פארזאמ. און וואלן פון באאמ־טע אין אשכנזי שול, 8.30 אוונט, אין שול

איינאקטער און קאָנצערט פון "הנוער ישראל" קלוב, 8.30 אוונט, אין גרויסן ת"ת זאל.

אלגעמיין. פארזאמ. פון בנות ציון גמילת חסדים פאראיין, 8 אוונט אין גרויסער תלמוד תורה.

מיטוואָך, אפריל 16

טיי ביי מרס. בארארזיקי, 507 אלפרעד עווענוי, 2.30 ביז שפעט. אויפזיכט פוע"צ פרויען קלוב.

פסח טיי פון מוטער פאראיין פון א. ר. שול ביי מרס. עלקין, 358 באראוס עווע., 3 ביז שפעט.

טיי פון מאקראָוועך פרויען פאראיין ביי מרס. פעלדמאן, 131 באראוס עווע., 2 ביז 12.

טיי פון ליידיס אקז. פון בית יעקב שול, אין שול פון 2 ביז 11 נ.מ.

טיי פאר מאונט כרמל קליניק ביי מרס. ה. פרעהאגען, 426 רעדוואוד עווע., 2 ביז 11 נ. מ.

פארזאמ. פון בנות שלום פרויען סאָ־סייטי, 8 אוונט אין שטיימאן זאל.

פרייטאָג, אפר. 18

קאָנצערט פון ארב.־רינג שול קינדער לטובת אידישע שולן אין פוילן.

זונטאָג, אפריל 20

טאנץ פון יונגע פרויען סיסטערהוד אין ראָזלענד גארדנס. פּרוּן־צוביים.

טאנץ פון איד. נאָע. ארב. פארבאנד 8.30 אוונט, אין פרץ־זאל. פריז (דר. סירקירנס סטאטויע).

איקאר קאָנצערט 8.30 אוונט, אין פע־לעס טעאטער. רייכע פראָגראם.

אמעריקאָנער זיינען געוואָרנט צו פאָרלאָזן כינעזישע שטעט

וואשינגטאָן, אפר. 11.— צוליב דער אומרואיקער לאגע אין כינע, האבן די אמעריקאנער בירגער געקראָגן א וואָרנונג פון וואשינגטאָן צו פאָרלאָזן די צפון שטעט פון דער קוואנטונג פראָווינץ, וואו קאנטאָן איז די הויפט־שטאָט.

אנב - אורחא

פון מארק

כל־דכפין־יזם

"כל דכפין ייתי וייכול" . . .

אזוי זאָגט דער איר זיצנדיק פסח צום סדר ביים טיש.

"ווער ס׳איז הונגעריק זאָל קומען און עסן, ווער ס׳איז דארשטיק זאָל קומען און טרינקען."

א שיינע, גרויסמוטיקע איינלאדונג פונ׳ם אידישן מלך, — ווען מען נעמט נאָך אין אָנבאטראכט, אז אין דער דאָזי־קער נאכט פון פסח איז טאקע דא וואס צו עסן און וואס צו טרינקען, — הלואי אויף אלע מלכים געזאָגט געווארן אזא ברייטהארציקייט, באזונדערס אויף די שטאָל, קופער, אווטאָמאביל און אנד־רע אינדוסטריעלע קענינן . . .

זיינען מיר, אידן, אפשר ניט א פיין פאָלק? זאָגט אליין, ביי וועמען פון די אומות העולם געפינט איר נאָך אזא גרייטקייט צו טאָן גוטס!

אבער . . . ס׳איז דא א שטיקל "אבער", — בעת דער איד זאָגט עס, זיינען די שטארן פון די פענסטער אראָפּגעהאנגען און די טיר פארהאקט . . .

און זאָל זיך געפינען א הונגעריקער אדער א דארשטיקער וואס זאָל פארס דערהערן די איינלאדונג און אָנקלאפּן אין טיר און זאָגן "הריני מוכן ומזומן," — איך בין גרייט צו באנוצן זיך מיט אייר גאסט־פריינדלאכקייט, ווי איר האט געזאָגט, — וועט מען אים אָנקוקן ווי א משוגענעם און מען וועט אים הייסן גיין זיין וועג.

ווארום ווער נעמט עס סיידן ערנסט דאס וואס מען זאָגט? עס שטייט אין הגדה, נו, זאָגט מען . . .

* * *

און אזוי איז עס, מיינע פריינט, מיט דער גאנצער הגדה, — סימבאָלן און דאס אלץ.

דער איר האט ליב דעם סדר, ווי א איד האלט ניט פון סדר, ווייל דער סדר איז איינ׳ פארבונדן מיט׳ן "קדש" פון אָנהויב און מיט די קניידלאך צום סוף.

און מרור עסט א איד ניט ווייל עס איז אן אנדיינק פון דעם וואס די מצרים האבן פארביטערט דאס אידישע לעבן, נאר ווייל א איד האט מאקע ליב כרין. און אז א איד האט פיינט כריין, וועט ער טאקע זיינע פליכטן צו דעם פאראנראף פון דער פסח׳דיקער קאנסטיטוציע, וואס האט צו טאָן מיט מרור, ניט דערפילן.

און מיט חרוסת קאָן מען זיך אויך ניט דערוויזרגן, — ס׳איז פארט ניט קיין ליים, — און אז א איד קאָן עסן חרוסת פארפראוועט מיט אביסל וויין און נאָך דערביי פארדיינען א מצוה, — איז מיט׳ן גרעסטן פארגעניגן, "הריני מוכן ומזומן צו פארשאפן אביסל נחת־רוח דעם רבונו־של־עולם."

וואס, ווילסט איך זאָל דיר אויך עסן קניידלאך? טרינקען נאָך א גלעזעלע וויין? אדרבא, ביטע שיין. צוליב דיר, מיט׳ן גרעסטן פארגעניגן, מיט דער גרעס־טער קרבנות־גרייטקייט . . .

* * *

און צוריק צום "כל דכפין".

׳איז א סברא, אז אמאָל, אין נאָר די אלטע צייטן, האבן טאקע אידן געעפנט ברייט זייערע טירן אין דער נאכט פון פסח, און זיי האבן טאקע ערנסט געמיינט מיט׳ן "כל דכפין."

האבן זיי עס אזוי אריינגעשטעלט אין דער הגדה, און ס׳איז דאָרטן געבליבן ביז היינטיקן טאָג.

צייטן האבן זיך געביטן. אונזערע "מל־כים" האבן זיך אלץ מער דערווייטערט פונ׳ם קבצנ׳ישן פאָלק. פון יוצא ווענן, ס׳זאָל ניט שאדן דעם איינגעגעבן אפעסיס, וואס מען ארויס א נדבה׳ א פאר פרד־טות "מעות חסים" פאר׳ן קבצן, — אבער ביי זיך אין שטוב, ביים שיין און ציכטיק געגרייטן טיש, וויל מען אים ניט האבן מיט זיינע טראנטעס, אז דאס הארץ זאָל ציטערן פאר דער ריינקייט אין די פריש־געוואשענע ריזל און פאר דער גאנצקייט פונ׳ם זילבערווארג.

אבער מיט׳ן פסוק פון דער הגדה האט עס ניט צו טאָן. קיין פסו קווטע א איד ניט ארויסווארפן!

יא, אויב איר ווילט, וועט דער איד נייז אין פייער און אין וואסער פאר׳ן פסוק, — מאָג זיך טאקע דער פסוק צו אים פערזעגלאך קיין שייכות ניט האבן.

עסן מרור איז ניט שלעכט, אבער דער איד קאָן עס נאָך פונדעסטוועגן אויסגעבן, — אבער זאָגן מרור, סימבאָליזירן, הייסט עס: דעם ענין, איז ניט שייך, פאר׳ן זאָ־גען וועט ער זיך מוסר־נפש זיין.

* * *

ווי פסח, אזוי אלע טעג פון א גאנץ יאר. ווי די אידן וואס זאָגן די הגדה של פסח, אזוי די אידן וואס זאָגן די הגדה של קארל מארקס, של לענין, של דר. הער־צעל, של ווער־עס־זאָל־דארטן־ניט־זיין.

אויף טריט און שריט באגעגנט איר זיי, אונזערע הגדה־זאָגער.

איר זעט זיי אין בית־מדרש, ביים אויר־ווען, אין ציון זאָל, אין פרייהייט טעמפּל, אין פרץ־אינסטיטוט, אין די קיבעצאר־נעיס.

אומעטום הערט איר זיי רייסן זיך פאר פסוקים פון דער אדער יענער הגדה, וואס האבן אמאָל געהאט צו זיי א פערזעגלאכע שייכות, און היינט זיינען זיי געווארן "כל־דכפין׳ס."

מען רייסט זיך? מען קריכט איינער דעם צווייטן אין גרגרת אריין. מען איז דורס איינער דעם צווייטן, ברידער ווערן אייביקע שונאים, און גוטע פריינט קעמ־פען איינער קעגן דעם צווייטן אויף לעבן און אויף טויט צוליב א "כל דכפין."

אומעטום זעט איר זיי, די הבדה־זאָגער, די "כל־דכפין׳יקעס". אפילו אויף די פר־קעטלינעס, וואו זיי — שיקן ארבעטער צו שטעפן מעסערס אין די זייטן פון זיי־ערע ברידער־ארבעטער.

"כל־דכפין", און פארהאקטע טירן און פארהאנגענע פענסטער, דאס איז אויף וואס עס ריייען זיך אונזערע באוועגונ־גען במדינת אמעריקע וקאנאדע.

כאנקירס קלערק גע־שטארבן בייט פרישן קבר פון זיין באלעבאס

(ספעציעל פאר "דאס אידישע וואָרט")

בערלין, אפר. 11 (איטא). — א מערק־ווירדיקער טראגישער פאל האט דא פא־סירט ביי דער לויה פון מארטין שיף, גוט באקאנטער אידישער באנקיר. ליפ־מאן, דעם באנקירס קאנסידענציעלער קלערק פאר 40 יאר, האט זיך זייער שטארק גענומען צום הארצן דעם טויט פון זיין באלעבאס, און בעת האט מען געהאלטן אין פארשטן דעם קבר, איז ער פלוצלונג געפאלן טויט פון א האַרץ־שלאג.

א גרויסע צאָל מענשן זיינען געווען ביי דער לויה און האבן ביינגעוואוינט די טראַ־געדיע.

"דיילי העראלד" קרינט א מיליאָניקן טיראוש

לאָנדאָן, אפריל 10. — די סענסאציע פון טאָג אין דער צייטונגס וועלט איז דער גוואלדיקער וואוקס פונ׳ם טיראוש פונ׳ם "דיילי העראלד", אָרגאן פון דער ארבעטער פארטיי, וועלכער איז געוואָק־סען אין א פאר וואָכן צייט פון 300 טויזנט ביז א מיליאָן.

מיט א קורצער צייט צוריק זיינען די געשעפטס־אָנגעלעגנהייטן פון דער צייי־טונג, צוליב איר קריטישער לאגע, אי־בערגעגעבן געווארן צו א פריוואטער פיר־מע, גאראנטירנדיק אָבער אויף ווייטער דעם סאציאליסטישן כאראקטער פון דער צייטונג. די צייטונג איז גלייך פארגרעס־סערט געווארן און זי האט אריינגענומען א סך נייע "פיטשורס", וואס האט מער ווי פארדרייפאכט איר טיראוש אין עס־לאכע וואָכן צייט.

אמעריקאנער אידן און פאָליאקן אראנזשירן צוזאמענקום צו פארהאנד־לען גוטן ווילן צווישן ביידע פעלקער

ניו־יארק, אפריל 11 (איטא). — א "גוטער ווילן קאָמיטעט", וואס באשטייט פון זיבן פוילישע אידן און זיבן פאָליאקן־אמעריקאנער איינוואוינער, איז דא גע־שאפן געווארן מיטוואָך אויף א קאָנפע־רענץ פאררופן געמיינשאפטלאך פון דער פעדעראציע פון פוילישע אידן אין אמע־ריקע און דעם פוילישן גענעראל־קאָנסול, דר. מארכאלעווסקי.

דער צוועק פון דער קאָנפערענץ איז געווען צו שאפן א בעסערע פארשטענדנ־ניש צווישן די פוילישע געבאָרענע גרופּ־דא און לאנד, אויסאיבנדיק אן איינפלוס אין דער זעלבער ריכטונג פאר א בעסע־רער פארשטענדעניש צווישן די אידן און די קריסטן אין פוילן גופא.

רומענישע סטודענטן אטאקירן אידן אין בוקארעסט

בוקארעסט, אפר. 11 (איטא). — צוויי אידן זיינען דא אטאקירט געווארן און צעשלאָגן געווארן פון א גרופּע סטודענטן ארום דעם עליזאבעט בולווארד. די כולינא־נעס זיינען דערנאָך פארשוואונדן געוואָ־רען.

באקאנטער רוסישער ציוניסט געשטאָרבן אין גלות

לעמבערג, אפר. 11 (איטא). — יעקב לוואוויטש, א וועטעראן פון דער רוסישער ציוניסטישער באוועגונג, איז דא געשטאָר־בן אין עלטער פון 62 יאר.

לוואוויטש האט פארמאָגט גרויסע גי־טער אין די גענגען פון ווינניצע. נאָכדעם ווי די באָלשעוויקעס האבן קאָנפיסקירט זיין נאָגאָן פארמעגן, האט ער זיך אליין קוים גערעטעט מיט׳ן לעבן, אנטלויפנ־דיק פון גאליציע.

יערלאכער פרץ־שול, קאָנצערט דעם זונטאָג

דער יערלאכער פסח קאָנצערט פון פרץ שול קינדער־גארטן און טאָג־שול וועט דורכגעפירט ווערן דעם זונטאָג, ערשטער טאָג פסח, 2.30 בייטאָג, אין פרץ־זאָל. א רייכע פראָגראם וועט דורכגעפירט ווערן איינגאנצן פון די קינדער. אלע עלי־טערן און פריינט פון דער שול זיינען גע־בעטן צו קומען.

חברונ׳ער אידן קויפן אויס זייערע צעראבירטע וועקסלען

ירושלים, אפר. 10 (איטא).— א צאָל חברונ׳ער אראבער, וואס האבן אמאָל גע־ליען געלט ביי אידן פון שטאט, לייקענען איצט אפ זייערע חובות, וויינדיק, אז די אידן האבן ניט זייערע וועקסלען. וועלכע זיינען ביי זיי צעראבירט געווארן אין דער צייט פון פאָגראם.

די אידן האבן דערפאר איצט געשלאָסן אן אפמאך מיט חברונ׳ער נאטאבעלן און מיט די מיכטארן פון די ארומיקע דערפער, וועלכע קריגן צען פראָצענט פון די סומען פון די וועקסלען וואס זיי קערן אום צו די אידן ביי וועלכע זיי זיינען אוועקגעריבן געווארן.

וועגן די לעצטע האבן זיך אוועקגעשטעלט קענען די 25 ארבעטער. מיטגלידער פון "ברית טרומפלדור," וועלכע די קאָלאָניס־טען האבן געבראכט פאר ארבעט, דער־פאר וואס די ארבעטער האבן זיך ניט דערלאנגט אין דער הסתדרות. די אר־בעטער פון הסתדרות האבן באזייטיקט די "ברית טרומפלדור" ארבעטער פון די אראנזשען־גערטנער, און מארים סמיע־לאנסקי און אהרן כאנקין האבן זיך אריינ־געמישט אין דעם ענין.

פאסאזשירן פון "ליטואייניא" קומען שבת

די פאסאזשירן פון דער באלטיק־אמע־ריקא־שיף "ליטואייניא" וועלן אָנקומען קיין ווינניפעג מיט א ספעציעלן סי. ען. אר. צוג, שבת (מארגן) צווישן 7 און 9 אינ־דערפרי.

א הגדה, וואס איז ווערט צען טויזנט דאָלאר

דאס בילד איז גענומען פון איינער פון די עלטסטע און פיינסטע הגדות, וואס בעפינען זיך אין דער קאָלעקציע פון זעל־טענע קונסט־ווערק פון דעם סארט אינ׳ם מוזיי פונ׳ם יוניאָן קאָלעדיזש, אין סינ־סינאטי.

די בלעטער פון דער דאָזיקער הגדה זיינען וואונדערבאר שיין געשריבן און געצייכנט מיט קאָלירטע מאָלערייען פון דריי פארשיידענע קונסטלער.

די הגדה איז ארום זעקס הונדערט יאר אלט. זי איז א זעלטענע קונסט ווערק, און ווערט אָפּגעשאצט אין צען טויזנט דאָלאר.

ירלאכער פרץ־שול, קאָנצערט דעם זונטאָג

דער יערלאכער פסח קאָנצערט פון פרץ שול קינדער־גארטן און טאָג־שול וועט דורכגעפירט ווערן דעם זונטאָג, ערשטער טאָג פסח, 2.30 בייטאָג, אין פרץ־זאָל. א רייכע פראָגראם וועט דורכגעפירט ווערן איינגאנצן פון די קינדער. אלע עלי־טערן און פריינט פון דער שול זיינען גע־בעטן צו קומען.

אמעריקאָנער אידישע קאָ־לאָניסטן און הסתדרות

ירושלים, אפר. 10 (איטא).— א קאָנ־פליקט איז אויסגעבראכן צווישן די קאָלאָ־ניסטן פון כפר־סבא און דער הסתדרות,

אמעריקאָנער אידן און פאָליאקן אראנזשירן צוזאמענקום צו פארהאנד־לען גוטן ווילן צווישן ביידע פעלקער

ניו־יארק, אפריל 11 (איטא). — א "גוטער ווילן קאָמיטעט", וואס באשטייט פון זיבן פוילישע אידן און זיבן פאָליאקן־אמעריקאנער איינוואוינער, איז דא גע־שאפן געווארן מיטוואָך אויף א קאָנפע־רענץ פאררופן געמיינשאפטלאך פון דער פעדעראציע פון פוילישע אידן אין אמע־ריקע און דעם פוילישן גענעראל־קאָנסול, דר. מארכאלעווסקי.

דער צוועק פון דער קאָנפערענץ איז געווען צו שאפן א בעסערע פארשטענדנ־ניש צווישן די פוילישע געבאָרענע גרופּ־דא און לאנד, אויסאיבנדיק אן איינפלוס אין דער זעלבער ריכטונג פאר א בעסע־רער פארשטענדעניש צווישן די אידן און די קריסטן אין פוילן גופא.

רומענישע סטודענטן אטאקירן אידן אין בוקארעסט

בוקארעסט, אפר. 11 (איטא). — צוויי אידן זיינען דא אטאקירט געווארן און צעשלאָגן געווארן פון א גרופּע סטודענטן ארום דעם עליזאבעט בולווארד. די כולינא־נעס זיינען דערנאָך פארשוואונדן געוואָ־רען.

קאָנפליקט צווישן אידישע קאָ־לאָניסטן און הסתדרות

ירושלים, אפר. 10 (איטא).— א קאָנ־פליקט איז אויסגעבראכן צווישן די קאָלאָ־ניסטן פון כפר־סבא און דער הסתדרות,

אין אנב׳ן אורחא

פון מארק

כל־דכפין־יזם

"כל דכפין ייתי וייכול" . . .

אזוי זאָגט דער איר זיצנדיק פסח צום סדר ביים טיש.

"ווער ס׳איז